

k, u, l, t, u, r, a • • •

republika slovenija
ministrstvo za kulturo
maistrova ulica 10
1000 ljubljana
t: 01 369 5900
f: 01 369 5901
e: gp.mk@gov.si
www.kultura.gov.si

Kultura in kulturna dediščina sta pomemben element razvoja turizma

Sodobne romarske poti so poti kulturnega turizma, zato ni dovolj da Slovenijo čutimo in ljubimo, je na današnji novinarski konferenci zatrdila ministrica za kulturo Majda Širca. Podpora zelenemu (okoljsko odgovornemu) turizmu je mogoča z upoštevanjem kulturnih potencialov, kulturne in naravne dediščine, žive ustvarjalnosti in kulturnih industrij. V Sloveniji je več kot 270 spomenikov državnega pomena in več kot sedem tisoč razglašanih kulturnih spomenikov znotraj 27 tisoč enot evidentirane kulturne dediščine. Izključitev kulturnih destinacij iz polja turizma je isto kot stadion brez žoge. Lahko ga čutiš, lahko ga ljubiš, a brez žoge ni golov. Za nas pa so goli spomeniki, muzeji, parki, konji živa kultura, svetovna prestolnica knjige, EPK.. Imamo torej mnogo strateških prednosti za celosten razvoj turizma: bližino nekaterih ciljnih trgov, izjemno naravno okolje in zelo raznoliko ter v vseh regijah prisotno kulturno dediščino kot del različnih kulturnih krajin. Izhodišča razvoja kulturnega turizma je treba nadgraditi s povezovanjem in z boljšim trženjem kulturnega turizma, s celostnim povezovanjem kulturne identitete, z bolj inovativnim in povezovalnim pristopom ter z večjim finančnim vlaganjem. Vzdrževanje in obnova kulturnih spomenikov, ki predstavljajo vse večjo možnost za razvoj turizma, sta razmeroma draga in zahtevna. Za obnovo kulturne dediščine je bilo znotraj sredstev Evropske unije za Mreženje kulturnih potencialov v obdobju 2007–2013 predvideno približno 67 milijonov EUR, kar je glede na povprečno ceno prenov (5–7 mil. EUR na objekt, na primer grad s kvadraturo 3000 m²) malo. Dodatno je vlada letos sprejela ukrep, ki je ta sredstva zmanjšal za 10 milijonov EUR evropskega denarja, ciljno namenjenega tudi prenovi kulturnih spomenikov v lasti Republike Slovenije in občin. S tem so se ključno zožile možnosti za obnovo kulturne dediščine, kar je še posebej prizadelo lokalne skupnosti. Na regionalni ravni se lokalne skupnosti namreč večinoma odločajo, da njim

namenjena sredstva EU vlagajo v komunalno in drugo infrastrukturo ter prepuščajo skrb za prenovo kulturnih spomenikov in dediščine državi oziroma razpisom na Ministrstvu za kulturo. Zaradi skromnih sredstev se prenove prerazporejajo na daljša časovna obdobja, to pa pomeni izrazito neučinkovitost pri operativnih delih in pospešeno propadanje kulturnih spomenikov oziroma zgolj saniranje najnujnejših poškodb. S tem se zmanjšujejo možnosti za učinkovito vključevanje v turistični in gospodarski razvoj. Raziskava »*Slovenski gradovi – financiranje, ekonomika, upravljanje*«, ki je bila usmerjena v iskanje modelov financiranja, ekonomike varstva in upravljanja kulturne dediščine, je ugotovila, da je treba za vsak grad poiskati posebno rešitev. Ministrstvo za kulturo je po prevzemu v upravljanje spomenikov v lasti RS začelo aktivno iskati najemnike, deloma tudi kupce. Po sprejetju Zakona o varstvu kulturne dediščine (2008) je namreč možna tudi odprodaja spomenikov v lasti Republike Slovenije. Na Ministrstvu za kulturo je bila tudi oblikovana komisija za vodenje in nadzor postopkov oddaje oziroma morebitne prodaje kulturnih spomenikov v lasti RS, ki se ukvarja z oblikovanjem strategij od primera do primera.

Izkušnje zadnjih desetih let kažejo, da sta nujni celostno povezovanje in mreženje različnih znanj in praks: od organizacije pristojnih služb do definiranja javnih in zasebnih finančnih virov. Izredno pomembni sta lokalna podpora in iniciativa. Potrebni sta predvsem prepoznavanje in vlaganje v vsebine z vključevanjem vladnih in nevladnih potencialov, prepoznavanjem vsebine kulturne dediščine tudi na lokalni ravni in uveljavitvijo bolj ambicioznih programov (na primer raziskovalni in izobraževalni centri, kongresna dejavnost, kvalitetne in inovativne gostinske ponudbe ali turistični centri namesto na primer uporabe kot društvenih prostorov, za razstave ali poročne dvorane).

Na ministrstvu za kulturo bomo v dveh mesecih pripravili načrt vključevanja kulture v turizem in ob tem izpostavili probleme, dileme in poiskali rešitve zanje. Ni dovolj le vlaganje v zidove, potrebno je predvsem povezovanje in vlaganje v vsebine, kar je dokazal Ljubljanski proces, proces, ki osmisli kulturno dediščino kot sestavni del okolja v katerem »živi«. Potrebno je povezovanje na lokalni, regionalni, državni, zasebni in medresorski ravni, razvijanje kulturnih industrij...